Varmecheck eller varmetjek

Varmechecken er landet på mangt en NemKonto, kan vi her i august læse i en pressemeddelelse fra Energistyrelsen. Det kan man jo glæde sig over, hvis man ellers lever op til et af de mange kriterier i den særlov, der ligger bag varmechecken. Det gør 411.000 husstande; de fleste af dem har gasfyr, men iblandt er også husstande med varmepumper, tilsluttet gasafhængige fjernvarmeanlæg eller gasfyrede blokvarmecentraler.

Og der er jo noget lidt sært med denne lov, for hvorfor skal en boligejer have tilskud til at opvarme sit eget hjem? Det plejer at være boligejerens forpligtelse, og hvis man ikke lige bor i et område med tilslutningspligt til en bestemt opvarmningsform (sådanne eksisterer stadigvæk, skønt der er sket visse begrænsninger), ja, så burde man relativt frit kunne vælge den opvarmningsform, der passer en bedst.

Fra udlandet kender vi imidlertid begrebet ”energifattigdom”, eller som man siger i UK, ”Eating or heating”. For mange, også i Europa, har boligopvarmning været en meget stor post på husholdningsbudgettet, og de eksorbitante stigninger i energipriser har ikke gjort det bedre. Det har vi kun sporadisk kendt til i Danmark, og vi har bl.a. løst det via muligheden for at få et varmetillæg til pensionen. Men nu rammer energifattigdommen os. Det må man i hvert fald tro, når Folketinget lidt ud af det blå laver en særlig ordning med et engangsbeløb til husstande, der (især) benytter gas, og hvor husstandsindkomsten ikke ligger i den høje ende (under 650.000 kr. årligt).

Varmechecksloven er en pudsig størrelse. Hvorfor er der tale om et engangsbeløb, når problemet med de høje energipriser nok ikke går væk lige med det samme? Bliver det en årligt tilbagevendende begivenhed med en særlov? Hvad med andre opvarmningsformer, hvor prisen på energi også er steget? Biomasse som f.eks. træpiller, hvor Rusland for øvrig har været en af de lidt større leverandører. Hvorfor skal ejere af biomassefyr ikke have støtte?

Og hvad med inflationen? Den er på sit højeste niveau siden 1980’erne. Er det en god idé at pumpe 2,5 milliarder kr. ekstra ud til at booste efterspørgslen? Kan vi snart se frem til en ny kartoffelkur, når nu den økonomiske virkelighed på et tidspunkt fordrer en reduktion af privatforbruget? Kartoffelkuren havde måske mest en psykologisk virkning. Symbolpolitik kan man kalde de 6.000 kr., der tildeles de 411.000 husstande.

En særlig finesse ved varmechecken er, at den er blevet udbetalt til en række husstande, der ikke længere lever op til kriterierne. F.eks. fordi gasfyret blev erstattet med fjernvarme før skæringsdatoen den 1. januar 2022. Miseren er opstået, fordi loven går ud fra registreringen i BBR. Har den enkelte boligejer ikke husket sin pligt til at opdatere registreringen i BBR, så har man fået 6.000 kr. ind på kontoen; noget, som den mere pligtopfyldende nabo så ikke får. BBR er erfaringsvis ofte mangelfuld.

Brugen af BBR er et af flere tiltag i loven, der skal begrænse de administrative omkostninger ved ordningen. Af samme grund kan man læse sig frem til, at de ”uretmæssige” modtagere af varmechecken (der dog ikke selv har bedt om den) næppe kommer til at betale pengene tilbage. Og samfundsøkonomisk er det en dårlig forretning, hvis der skal bruges for mange administrative

ressourcer. Så det er udtryk for en balance mellem millimeterretfærdighed og omkostningerne herved. Hvad det vil koste med en mere præcis udbetaling, skal være usagt, men billigt vil det ikke være, hvis man skal til at administrere tilbagebetaling. Det koster nu engang penge at administrere penge, så den side af sagen skal man ikke bebrejde lovgiveren.

Noget andet er, at varmechecken minder lidt om symptombehandling. Det, der skal til, er en udfasning af (importeret) naturgas, hvad enten det sker ved besparelser (efterisolering) eller anden opvarmningsteknologi. Havde de 2,5 milliarder kr. ikke været bedre anvendt på dét?

Af professor Bent Ole Gram Mortensen